

opinió | XAVIER SERRA BESALÚ. Professor de filosofia a l'IES Illa de Rodes de Roses (fserra@catalonia.net)

Xarxes socials a internet: repengem-nos-hi?

L'autor elogia el Facebook i considera que és una eina útil que enganxa i permet construir-hi part de la vida, sobretot a gent de mentalitat jove. Ara bé, recomana acceptar-hi només coneguts i no comparar-se amb ningú

Des del maig del 2008 tenim Facebook en català (ca.facebook.com). Aquest és un d'aquells fenòmens que se'ns en poden anar de les mans: hi ha més de 100 milions de persones que hi són, i el nombre creix sense desaccelerar-se. Aquest matí llegia una «dieta digital»: per sobreviure a l'excés d'informació aconsellaven esborrar-se d'una «xarxa social». Podria deixar jo el meu Facebook? Mai de la vida!

The Guardian va publicar (14/01/08) un text molt dur d'en Tom Hodgkinson contra Facebook. Els el recomano. Entre les crítiques n'indico dues: (a) afavoriria en nosaltres la «vanity and self-importance», i (b) seria una manifestació de la ideologia capitalista. O sigui: allò del «tenir o aparentar més que no pas ser» i el «liberalisme insolidari». L'autor qualifica el web de «*deliberate experiment in global manipulation*».

M'al·lucina que tot això es pugui atribuir a aquesta «ingènua» pàgina que ara tinc davant meu i que em facilita comprovar com em va la vida i la dels que conec. Facebook («llibre de cares») és un lloc web que funciona com a «xarxa social», però virtual. Va néixer, com a típic «directori» universitari, a Harvard. El 2004 va agafar el nom i la forma actual. En pot formar part qualsevol que tingui un e-mail, un senzill compte de correu electrònic. S'hi sol posar una bona fotografia de la pròpia cara i algunes dades professionals o personals que un desitgi: defuig la frivolidat insubstancial del «votamicuerpo.com» o similars. Des del 2007 s'hi afegeixen uns 250.000 usuaris cada dia: el creixement

Imatge d'entrada del Facebook, en català des del maig d'aquest any.

setmanal supera el 3%. La gent jove hi entra arrossegada per altres i n'actualitzen sovint les dades. N'hi ha d'altres, de «xarxes socials» (la seriosa LinkedIn, etc.); ara bé, Facebook ha trobat l'equilibri ideal: moderada i molt oberta (milers d'aplicacions atractives, comentaris de fotos o vídeos, seguiment d'esdeveniments, seqüenciació del dia a dia de cadascú millor que el «*what are you doing?*» de Twitter). Per això és líder. Un s'hi troba bé: amics, interessos, col·legues, zones geogràfiques, etc.

Sé que, de fet, ens veiem obligats a repenjar-nos-hi una mica. El recent DIEC defineix *repenjar-se* com «agafar-se a alguna cosa recolzant-s'hi». A internet hi pengem coses (fotos, notícies, etc.) però al Facebook ens hi recolzem: ens enganxa, hi construïm part de la nostra vida. I més la gent de mentalitat jove o adolescent.

Sé que tenim «vida real»: anem a l'escola o al treball, fem esport, xerrem

en família... però Facebook ha aconseguit esdevenir una «xarxa social completa», en la qual ens submergim. La Naomi Alderman, a l'article «*Hello, friend! Will ever meet?*» (*The Guardian*, 12/9/08), es torna a fer la pregunta: ¿les amistats *online* són realment amistats? Ella opta decididament per la comunicació IRL («*in real life*»), com la majoria de nosaltres. I les estadístiques encara ens són favorables: el 90% dels contactes i amics que tenim són de gent que coneixem «*face to face*».

Potser som víctimes d'un «experiment social de perfil neoconservador», com s'ha escrit. Potser atempta contra la protecció de dades o és només un mercat. Facebook depèn de tres persones: Mark Zuckerberg, un dels iniciadors i l'actual cap executiu; Jim Breyer, un inversor, i Peter Thiel, un filòsof futurista. Aquest seria «el perillós»: sembla que creu que «el valor és en les coses imaginàries». Thiel és presentat com un

geni llibertari i hipercompetitiu. El seu mentor hauria estat un antropòleg francès, actiu fins al 1995 a Stanford University, René Girard, el qual relaciona la cultura amb els desitjos d'imitació: els nostres anhels es configuren gràcies als altres. Aquesta hipòtesi té un poder econòmic i polític incommensurable.

«Els amics dels meus amics, són amics meus, també?» ¿És realment el món tan petit com «un mocador»? No ho sé: d'entrada em sembla que la resposta és un parell de «no». Facebook pensa que possiblement sí. Segons la teoria dels «sis graus de separació», amb només cinc intermediaris ens trobaríem connectats amb qualsevol humà. Entre la pel·lícula *Six degrees of separation* (1993) i el *The Oracle of Bacon* (<http://oracleofbacon.org/>), elaborat per Brett C. Tjaden, ho han difós.

El món seria com passejar pels carrers de Girona ciutat: et vas trobant gent i saps quasi tot de tothom. Tot i així, el més perillós de Facebook no és això: el gran perill és la imitació, l'angoixa de tenir menys amics que un altre, de considerar la meua vida menys *guai* que la d'un contacte a la xarxa. Afortunadament «*Times have changed*», però la naturalesa humana, no. O no encara. Comptem els amics reals, compta l'alteritat: cadascú és únic.

Faig dues propostes: (a) acceptar només amics coneguts realment i (b) mai, mai... comparar-nos amb ningú. Transmetem-ho als joves. Recuperem els sentiments, la proximitat física, percebem una cara real cansada i notar el somriure, que «fa bona olor». Som humans i Facebook només és una eina. Això sí, guapíssima!